



Duin

november 1990

13^e

jaargang

no

4



REE IN DE DUINEN
MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
KNELPUNTEN IN ZEELAND



DUIN
jaargang 13, nr. 4
november 1990

ISSN - 0168-7948

REDAKTIE
RUUD CUPERUS
FERDY HIESELAAR
ALBERT SALMAN
LEX SCHELVIS
TON VAN STRIEN
THEO VERSTRAEL

EINDREDAKTIE
MARC JANSSEN

VERDER WERKEN MEE
LOES BIJVOET
MARCEL TAAL

TYPEWERK
JOSE VAN ROON
HELMKE BERENDS

VORMGEVING
RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

LAY-OUT EN PRODUKTIE
F&N BOEKSERVICE, AMSTERDAM

DRUK
MITTELMEIJER, AMSTERDAM

REDAKTIE-ADRES
DUIN, Postbus 11059
2301 EB Leiden
Tel. 071-131800

BEZOEKADRES
Stationsweg 12, Leiden

LOSSE NUMMERS
f 7,50 + f 2,50 verzendkosten

ABONNEMENT
studerenden en 65+ f 25,—
particulieren f 30,—
instellingen f 50,—

DONATEURSCHAP
vanaf f 30,— per jaar

BETALINGEN
giro 4016298 ten name van DUIN
Postbus 11059, Leiden

© STICHTING DUINBEHOUD

Bij de voorkant:
Foto: Ree
(H.J. Verdonk)
Tekening: Kramsvogel
(Ruud Cuperus)

3 AKTUEEL
ALBERT SALMAN

4 DE HERMELIJN
verdwenen uit het duin
JAAP MULDER

8 MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
wat kunnen natuurbeschermers er mee
PIETER PEL EN WOUTER VAN DER WULP

11 DE GRAUWE KLAUWIER
voormalige broedvogel van de Hollandse Kust
PIM DE NOBEL

13 DUINKRANT

17 DUINEN, EEN LUILEKKERLAND VOOR
REEËN
THEO VERSTRAEL

20 ZEEUWSE DUINEN
knelpunten en kansen
TON VAN STRIEN

23 DE KENNEMERDUINEN JUBILEERT
HENK WIJKHUISEN

25 DE KRAMSVOGEL
RUUD CUPERUS

26 PUBLIKATIES

28 DUINFOTO

Oproep

Het kwartaalblad DUIN is afgelopen jaar, door een nieuwe vormgeving en een kleurenomslag, sterk in kwaliteit vooruit gegaan. De redactie heeft hierover veel positieve reacties ontvangen. Helemaal tevreden zijn wij echter nog niet. Met name het foto- en kaartmateriaal, dat beschikbaar is voor DUIN, laat nog steeds te wensen over. Daarom een oproep aan (amateur)fotografen en tekenaars om hun verzameling foto's, dia's en tekeningen beschikbaar te stellen voor het kwartaalblad DUIN. Over de wijze van gebruik en over onkostenvergoedingen kunnen afspraken worden gemaakt. Tevens is de redactie op zoek naar een vrijwilliger die zwart/wit foto's kan afdrukken. In het archief van DUIN zijn vele negatieven aanwezig van zwart/wit foto's, waarvan nooit behoorlijke afdrukken zijn gemaakt. Tot slot is de redactie op zoek naar een vrijwilliger, die kaarten en plattegronden kan tekenen (eventueel via de computer). De nieuwe vormgeving van DUIN, die dit jaar is doorgevoerd, is tot stand gekomen met financiële steun van het Prins Bernhard Fonds.

Duinbehoud en recreatie

ALBERT SALMAN

De Stichting Duinbehoud is dit jaar vele malen in het nieuws geweest in verband met de recreatieproblematiek: mountainbikers, racefietsers, enz. Ook recreatie-knelpunten in Meijndel, in Zeeland en op Texel moesten het ontgelden. Vaak gaat het om problemen tussen verschillende groepen recreanten, waarvoor helaas oplossingen worden gezocht ten koste van de natuur. Of ten koste van diegenen die juist voor de natuur komen.

Door de berichtgeving in DUIN, in de regionale dagbladen en zelfs via de TV bent u ongetwijfeld op de hoogte van de verschillende acties. Voor veel activiteiten geldt, dat de schade voor de natuur afhangt van de plaats waar ze zich afspelen. Het valt echter lang niet altijd mee om alle soorten bezoekers een goede plaats te geven.

Als fietsers en auto's elkaar hinderen, wordt te gemakkelijk aan totale scheiding gedacht: aparte, vrijliggende fietspaden, zelfs fietsbruggen worden ontworpen, zonder dat beperkingen aan het autoverkeer worden opgelegd. Plannen voor nieuwe fietspaden worden zelfs dwars door de duinen getraceerd (Meijndel-Waalsdorp, Amsterdamse Waterleidingduinen). Als wandelaars of toerfietsers dan weer worden vervloekt, bespuwd of zelfs doodgereden door groepen racefietsers, worden er nieuwe, vrijliggende wandelpaden bedacht. Er zijn zelfs plannen gemaakt voor aparte racefiets-circuits in de duinen.

Sommige conflicten lijken überhaupt onoplosbaar: wat doe je als rustige duinwandelaar als je te vaak wordt opgeschrikt door groepen trimmers, opdringerige honden of een stel mountainbikers? Je probeert een rustiger gebied te vinden. Helaas worden die steeds schaarser (en drukker).

In de duinen lijkt het "recht van de sterkste" in de eerste plaats betrekking te hebben op de rekrea-

ten. Voor de rustige duinwandelaar lijkt er nog slechts plaats te zijn in een smalle strook tussen racefietsers en ruiters.

Het is de hoogste tijd om keuzes te maken. Als bestuurders en beheerders deze niet maken, worden ze door de bezoekers gemaakt. Duinen zijn echter niet in de eerste plaats recreatiegebied. Keuzes maken op basis van natuurbehoud als hoofdfunctie betekent volgens Duinbehoud een keuze vóór rustige recreatievormen als wandelen en toerfietsen, soms ook paardrijden. Duinbehoud ziet graag, dat de mogelijkheden voor natuurbeleving worden verbeterd en uitgebreid. Dit geldt met name voor de wandelmogelijkheden. Duinbehoud heeft hier ook zelf voorstellen gedaan voor nieuwe wandelpaden, bijv. in Meijndel en de Coepelduinen.

Autowegen en parkeerplaatsen moeten zoveel mogelijk de duinen uit. Op diverse plaatsen kan dat ten goede komen aan toerfietsers. Het lijkt onvermijdelijk om beperkingen op te leggen aan sportieve vormen van recreatie en aan loslopende honden in de duinen. Hiervoor dienen dan wel andere gebieden beschikbaar te zijn.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland lijken het goede voorbeeld te geven. Er komt een onderzoek naar de recreatie-knelpunten in de duinen en de plannen voor een nieuw fietspad Meijndel-Waalsdorp werden onlangs in de ijskast gezet.

Helaas zijn we nog ver verwijderd van echte oplossingen. Racefietsers en mountainbikers zijn heel moeilijk grijpbaar en pleidooien voor inperking van gevestigde gewoonten (bijv. hond uitlaten) leveren een golf van verontwaardiging op en het sàneren van autowegen is (zelfs in de duinen) bijna onmogelijk.

Toch gaan we door. Werf daarom een nieuwe donateur. Er is nu een gloednieuw welkomstgeschenk voor nieuwe donateurs: het boekje "Duinen, levend landschap". Op pagina 27 meer hierover.

De paden in het duingebied zouden gereserveerd moeten worden voor rustige vormen van recreatie als wandelen en toerfietsen (foto: T. Hakbijl).



De combinatie van droog, stuivend duinzand aan de ene kant en weelderig bedroeide plassen en moerassen aan de andere kant is één van de schoonheden van het Nederlands duingebied. Zo ook is in onderstaand plaatje deze combinatie schitterend in beeld gebracht.

De kenners onder ons zien echter aan de begroeiing van de oevers met Harig wilgeroosje, Koninginnekruid en Riet ook de kenmerken van een infiltratiekanaal met voedselrijk water. De infiltratie van het duingebied met dit voedselrijke water zorgt voor een wezenlijk andere (en soorten-armere) vegetatie langs de oevers dan van nature aanwezig is langs natuurlijke duinmeertjes.

